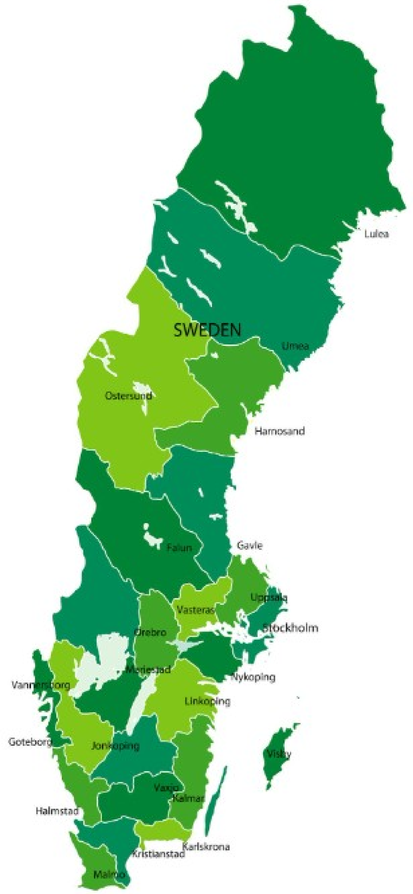
CBA Centrum för beteendeanalys

Att utbilda i evidensbaserade insatser

Varifrån deltar du?

Vad är din profession?

Vad är mest utmanande med att införa MIB?

Oscar Strömberg, leg logoped och BCBA, Tobias Rasmussen, leg psykolog

Tidiga intensiva insatser för barn med autism (EIBI)

- Har forskningsstöd för att lära barn med autism färdigheter
- Flera färdighetsområden: ADL, språk, kommunikation, motorik
- Tidig start = förskoleålder
- Intensivt = minst 20 timmar
- Baserat på tillämpad beteendeanalys (TBA)
- Rekommenderas av Socialstyrelsen (2024), Sveriges habiliteringschefer (2012)
- Evidensbaserade metoder för specifika färdigheter

EBP	Akademiska färdigheter			Adaptiva färdigheter			Utmanande beteende			Kognitiva färdigheter			Kommunikation			Gemensam uppmärksamhet			Mental hälsa			Motoriska färdigheter			Lek			Skol-beredskap			Själv-styrning			Sociala färdigheter			Yrkes-färdigheter		
	0-5	6-14	15-22	0-5	6-14	15-22	0-5	6-14	15-22	0-5	6-14	15-22	0-5	6-14	15-22	0-5	6-14	15-22	0-5	6-14	15-22	0-5	6-14	15-22	0-5	6-14	15-22	0-5	6-14	15-22	0-5	6-14	15-22	0-5	6-14	15-22	0-5	6-14	15-22
Antecedentint.	■	■	■	■	■	■	■	■	■				■	■	■					■	■				■	■		■	■	■				■	■	■			
AKK	■	■					■	■					■	■	■	■	■							■	■	■		■	■				■	■	■			
Momentum		■		■	■	■	■	■					■	■											■	■		■	■				■	■				
KBT		■	■		■	■		■	■		■			■	■					■	■							■	■	■		■			■	■		
Diff förstärk	■	■		■	■	■	■	■	■				■	■			■					■	■		■	■		■	■					■	■			
Direct Instruction	■	■									■		■	■	■																			■	■			
DTT	■	■	■	■	■			■		■	■		■	■	■	■	■								■	■		■						■	■	■		■	
Träning, motion	■				■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■							■	■	■	■			■	■	■				■	■	■			
Utsläckning					■	■	■	■	■				■	■	■		■											■	■					■	■				
Funktionell kartl.	■	■			■		■	■	■					■	■													■	■									
FCT				■	■	■	■	■	■				■	■	■										■	■		■	■					■	■			
Modelering	■	■	■	■	■		■	■					■	■	■	■						■			■	■		■	■	■				■	■			■
Musikintervention				■			■	■					■	■								■	■		■			■	■					■	■			
Naturalistisk inter.	■			■			■	■	■	■	■		■	■		■	■		■	■		■	■		■	■	■	■	■	■				■	■			
Föräldraimpl. Int.	■			■	■		■	■	■	■			■	■	■	■			■	■		■			■			■	■	■				■	■			
Kamratmedierad		■	■					■			■		■	■	■	■	■			■					■	■		■	■	■				■	■			
Promptning	■	■	■	■	■	■	■	■	■				■	■	■	■	■					■	■		■	■	■	■	■	■				■	■		■	■
Förstärkning	■	■	■	■	■	■	■	■	■		■		■	■	■	■	■	■				■	■		■	■	■	■	■	■				■	■		■	■
Avbryt och återför	■	■		■	■		■	■	■				■	■									■		■	■		■	■					■	■			
Self management	■	■			■	■	■	■	■					■												■		■	■	■		■		■	■		■	■
Sensory Intergration	■	■		■	■		■	■		■	■		■	■								■	■											■	■			
Soc. berättelser	■	■		■	■		■	■	■				■	■	■	■	■								■	■			■					■	■			
Social färd.träning					■	■	■	■	■	■	■		■	■	■					■	■				■	■	■		■			■		■	■			
Uppgiftsanalys		■		■	■								■	■		■	■						■			■						■			■	■	■	■
Teknologisk int,	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■		■	■		■	■	■	■	■	■				■	■	■		
Promptfördröjning	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■		■	■	■	■	■					■			■	■	■	■	■	■				■	■		■	■
Videomodellering	■	■	■	■	■	■	■	■	■		■		■	■	■	■	■					■	■	■	■	■	■	■	■	■				■	■	■	■	■
Visuellt stöd	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■		■	■		■	■					■	■		■	■	■	■	■	■				■	■	■	■	■

Översikt kring forskningsstödet för riktade insatser

FÖRSKOLAN

Förskolan i Sverige är till för alla

- utbildningen i förskolan syftar till att barn ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. (s.5)
- "Förskolan ska särskilt uppmärksamma barn som av olika anledningar be höver mer ledning och stimulans eller särskilt stöd. Alla barn ska få en utbildning som är utformad och anpassad så att de utvecklas så långt som möjligt. Barn som tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd och stimulans ska få detta utformat utifrån sina egna behov och förutsättningar." (s.6)

FÖRSKOLAN

Förskolans utgångspunkter i Sverige

- "Lek är grunden för utveckling, lärande och välbefinnande För barn är det lek i sig som är viktigt. I lek får barnen möjlighet att imitera, fantisera och bearbeta intryck."
- "Barnen ska erbjudas en stimulerande miljö där de får förutsättningar att utveckla sitt språk genom att lyssna till högläsning och samtala om litteratur och andra texter." (s.8)

Förskolan och barn med autism

- Barn med autism lär sig saker på annorlunda annorlunda sätt och ofta inte lika lätt spontant i lek
- Den vanliga pedagogiken blir ofta otillräcklig för barn med autism
- Personalen vill hjälpa och upplever ofta behov av stöd att bemöta barn med funktionsnedsättning
- I de fall det finns stöd upplevs det ofta som för sällan av pedagoger

Barriärer mot insatser i förskolan

- Det finns effektiva strategier som ofta inte når barnen pga brist på resurser och kompetens
- 2/3 av förskolor ger bristfälligt stöd - Skolinspektionen
- Flera organisationer med olika uppdrag involverade i insatserna - Hab och förskolan
- Krav på förskolan från habiliteringen på antal timmar i veckan begränsar ofta samarbete
- Det finns forskning som visar att en del pedagoger är kritiska till inkludering i vanliga förskolor
- Förskoleverksamheter kan vara skeptiska till avskild en-till-en-träning

Läget inom förskolan

- Förskolepersonal upplever det svårt att tillgodose behoven hos barn med autism
- Förskolepersonal önskar mer handledning

Handleda förskolepersonal

- Beteenden hos personalen som leder till utveckling hos barnet kommer att öka
- Det bästa för att öka personalens motivation är att **ge strategier som möter personalens behov**
- Tidig positiv upplevelse av att en strategi fungerar

Vad utmärker det som "landar" i verksamheterna?

- → Först fokus på **hållbarhet, tydlighet och relation** (lärmilljö)
- → Träning i **naturlig miljö**
- → Träning på **barnets initiativ**
- → **Naturliga förstärkare**
- → **Verksamhetsnära språk:** ord från det pedagogiska fältet
- → Koppling till **läroplanen**

Träning i naturlig miljö

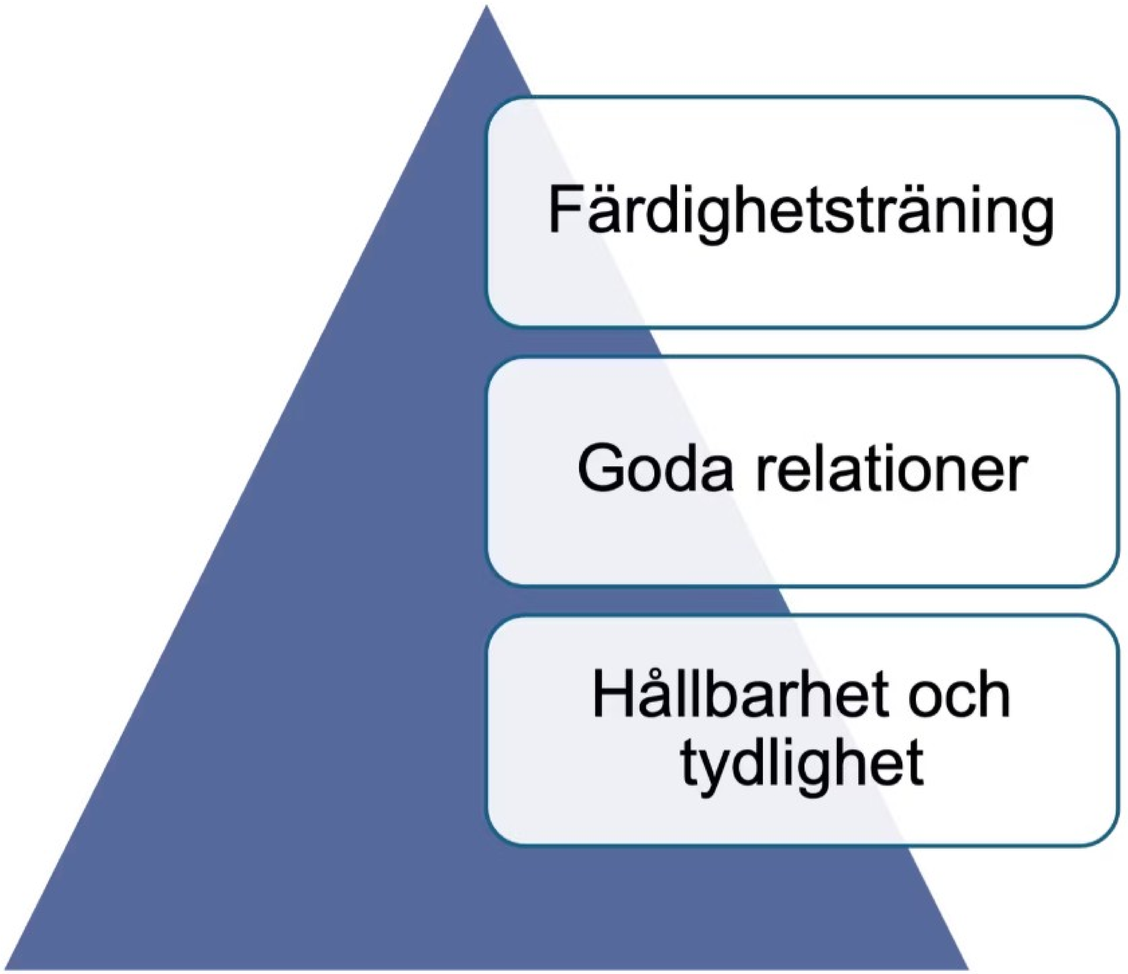
- Samling
- I fri lek inomhus
- I fri lek på gården
- På utflykter
- Vid måltider
- Vid övergångar

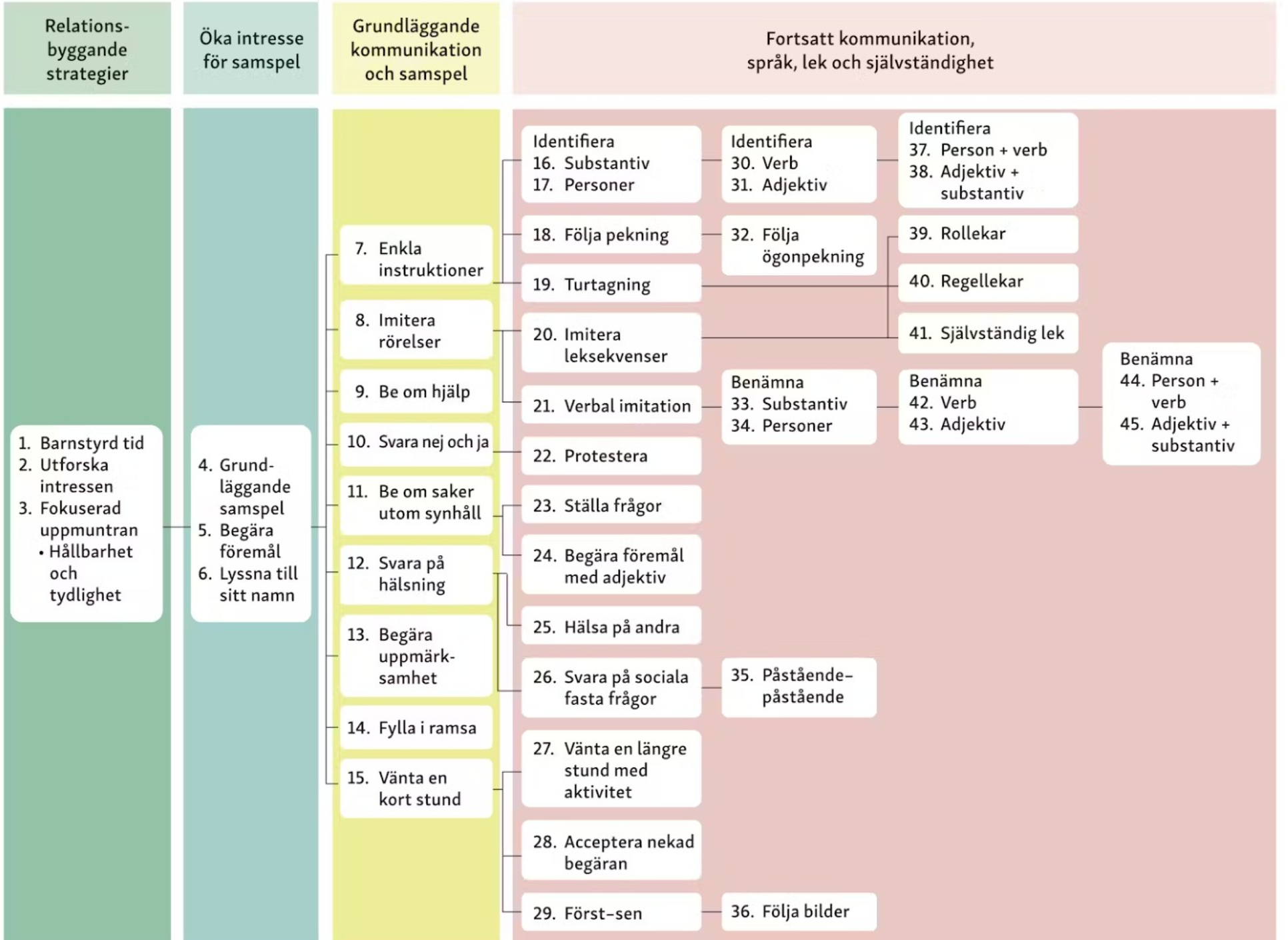
Aktivitet	Övning	Exempel
Frukost	Begära	Lisa begär smör till mackan med pekning
Påklädning	Enkla instruktioner	Lisa tar på mössan när pappa säger "mössa" och får gå ut på gården
Utelek	Grundläggande samspel	När Lisa vill gunga säger hon "gu", vilket leder till mer fart från pappa
Handtvätt	Följa bilder	När Lisa tvättar händerna tittar hon på sitt bildschema och ser att hon ska ta tvål efter att hon satt på kranen
Innelek	Imitera med föremål	När Lisa leker med sin pappa härmar hon enkla rörelser med en docka
Tv-tittande	Begära	När Lisa vill titta på Greta Gris på tv säger hon "gege" och då sätter pappa på tv:n

"Barn med autism har rätt till utveckling och livskvalitet, precis som andra barn... Väl utförd färdighetsträning kan hjälpa barn att uttrycka sin vilja, göra sig förstådda, klara motgångar samt öka chansen till vänskap och relationer."

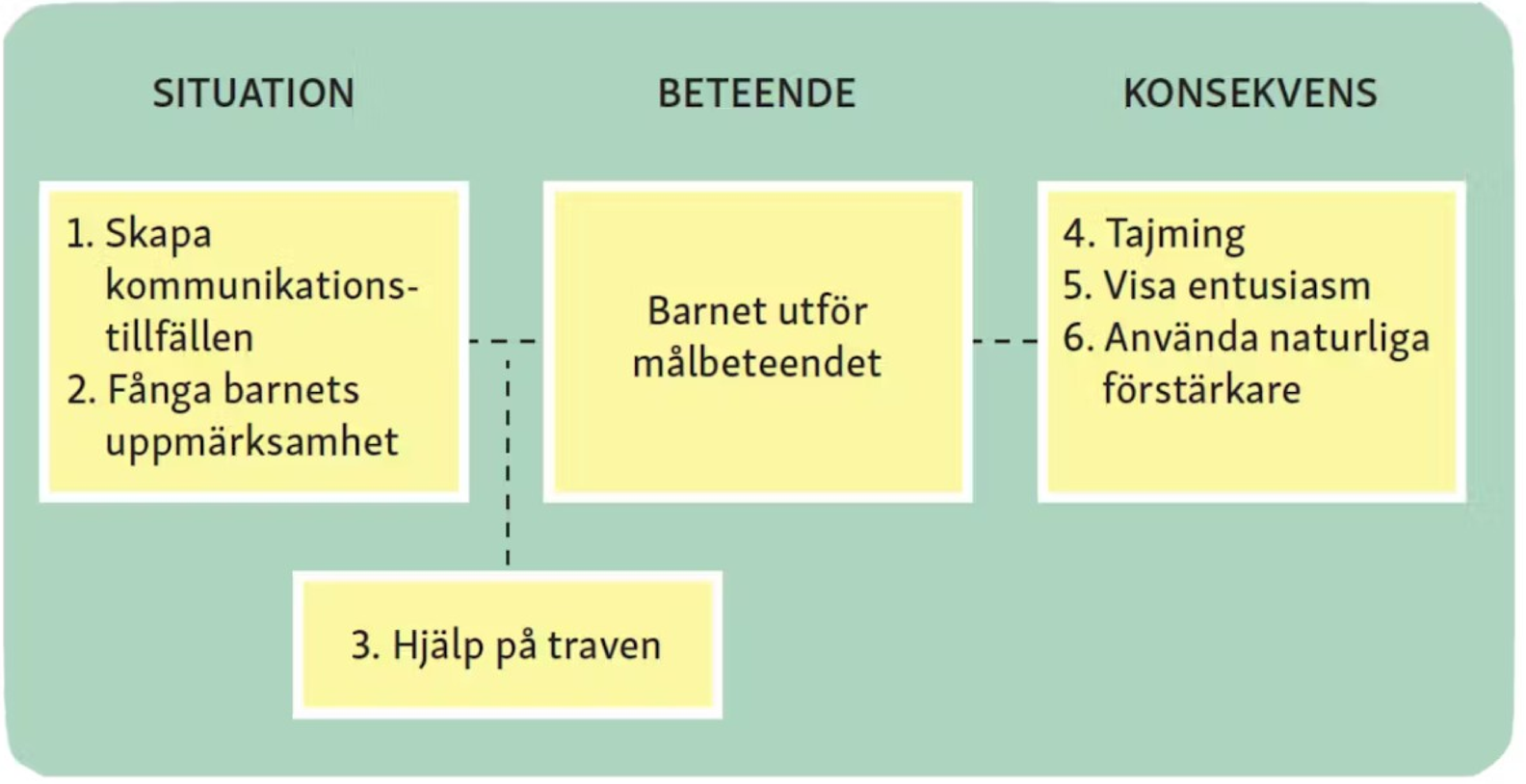
– Baksidetext från boken "Barn med autism" av Oscar Strömberg och Tobias Rasmussen

Färdighetsträning
Goda relationer
Hållbarhet och tydlighet

Relations-byggande strategier
Öka intresse för samspel
Grundläggande kommunikation och samspel
Fortsatt kommunikation, språk, lek och självständighet
1. Barnstyrd tid
2. Utforska intressen
3. Fokuserad uppmuntran
• Hållbarhet och tydlighet
4. Grund-läggande samspel
5. Begära föremål
6. Lyssna till sitt namn
7. Enkla instruktioner
8. Imitera rörelser
9. Be om hjälp
10. Svara nej och ja
11. Be om saker utom synhåll
12. Svara på hälsning
13. Begära uppmärk-samhet
14. Fylla i ramsa
15. Vänta en kort stund
Identifiera
16. Substantiv
17. Personer
18. Följa pekning
19. Turtagning
20. Imitera leksekvenser
21. Verbal imitation
22. Protestera
23. Ställa frågor
24. Begära föremål med adjektiv
25. Hälsa på andra
26. Svara på sociala fasta frågor
27. Vänta en längre stund med aktivitet
28. Acceptera nekad begäran
29. Först–sen
Identifiera
30. Verb
31. Adjektiv
32. Följa ögonpekning
Benämna
33. Substantiv
34. Personer
35. Påstående–påstående
36. Följa bilder
Identifiera
37. Person + verb
38. Adjektiv + substantiv
39. Rollekar
40. Regellekar
41. Självständig lek
Benämna
42. Verb
43. Adjektiv
Benämna
44. Person + verb
45. Adjektiv + substantiv

Tränarfärdigheter

Tränarfärdigheter

SITUATION	BETEENDE	KONSEKVENS
"Nu ska vi gå ut!"	Skriker och slår	Slipper gå ut
Ser en leksak i affären	Skriker och slår	Får leksaken
Mamma lagar mat. Sitter ensam	Sparkar och skriker	Mamma kommer och pratar
Pappa lagar mat. Sitter ensam	Biter sig i armen	Stimulerad

Utbildningen Färdighetsträning för livskvalitet

- Psykologspecialistutbildning
- Specialpedagoger i förskolan
- Habilitering i autismteam
- Lärare i anpassad grundskola
- Kortare utbildning för föräldrar och förskolepersonal

Livsfärdigheter i förskolan

Hösten 2025

- Färdighetsträning för livskvalitet
- Psykologspecialistkursen
- Utveckling av Livsfärdigheter i förskolan
- Scanna QR-koden för mer information!

